

IPS konsulentens relation til borgeren

Hvad kan vi lære af to kommuner med god fidelitet?

Claus Brygger Jacobi
10. juni 2025

Studie af relation mellem kandidat og IPS-konsulent

- Formål at forstå betydningen af relationen mellem IPS-konsulent og kandidat i dens samfundsmæssige kontekst.
- Casestudie i 2 deltagerkommuner fra IPS Sjælland som er udvalgt pga. god fidelity og resultater.
- Semistrukturerede interviews med 12 kandidater, 7 IPS-konsulenter, 4 ledere og 4 medarbejdere fra Psykiatrisk klinik og psykiatrien i hver kommune.
- Interviews er transskriberet og kodet i NVIVO med primært fokus på relationen mellem IPS-konsulenter, kandidater og psykiatrien.

Analytisk ramme: Hartmut Rosas modernitetsteori

- Det moderne samfund er karakteriseret ved accelerationsprocesser som er rettet mod at øge vækst, præstation og konkurrence.
- Det forventes derfor i stadig højere grad at borgere/ledige kontrollerer og optimerer deres liv og karrierevej, men ofte ud fra udefrakommende krav.
- Det får borgere og ledige til at føle sig fremmedgjorde og magtesløse, når de forventes at styre en del af deres liv som de ikke har kontrol over.
- IPS kan både ses som en evidensbaseret praksis som fremmer præstation, men også som skaber et midlertidigt åndehul af deceleration, hvor ledige med psykiske lidelser får vilkårene til at kunne præstere på arbejdsmarkedet på længere sigt.

Resonans mellem kandidat og IPS-konsulent

- Ud fra Hartmut Rosa er kandidaten og IPS-konsulenten i resonans, når der opstår en fælles forståelse/intimitet, hvor man kan aflæse hinandens små tegn (svinger sammen/fornemmer hinanden).
- Rationalet er at relationen tager form af et professionelt men også personligt partnerskab/samarbejde omkring det fælles mål om bæredygtig beskæftigelse.
- Delelementer af relationen:
 - Man har hyppig kontakt, med fokus på det som der er behov for, når man mødes (kan dele og rumme kandidatens usikkerhed).
 - IPS-konsulenten søger hele tiden at udvide deres kendskab til kandidatens præferencer, kompetencer og barrierer (men møder dem åbent).
 - IPS-konsulenten er en ligeværdig sparringspartner som optimalt set har opnået en tillid, hvor de kan udfordre kandidaten.

Et citat

En kandidat om at være i resonans/samklang med sin IPS-konsulent:

'He has been an invaluable person in my life. He is without prejudice (...) He can read me like a book and almost say what I think before I know it myself, and he is not afraid of picking at my sour spots and ask questions that others hold back on, because they are afraid of making me sad.'

1. Tålmodig sikring af bæredygtig beskæftigelse

- Kombinationen af at støtten er tidsubegrænset og sker på baggrund af kandidatens præferencer og et helhedssyn skaber grobunden for denne værdi (princip 4, 7 og 8).
- Ud fra Hartmut Rosa sker der en midlertidig deceleration af det sociale liv, hvilket både kan ske reelt (objektivt) og/eller opleves som sådan (subjektivt). Man kan således godt opleve at have mindre travlt, selvom man gør mere (narrativ dimension).
- Rationalet er at det kan betale sig at skrue ned for farten i en periode, hvis kandidaterne skal komme på fode igen, og ikke opleve unødige nederlag på arbejdspladsen.
- Delelementer i værdien:
 - IPS-konsulenten støtter kandidaten i at være tålmodig med sig selv og være tilfreds med hvor de er nået til i livet.
 - Man accepterer zigzag kurs, tilbageslag, langsom udvikling og værdien af ikke umiddelbart jobrettede aktiviteter, men udnytter tiden og timer indsatsen bedst muligt (ingen 'død tid').
 - IPS-konsulenten er let at få fat på, så man ikke 'spilder tiden'.

Et par citater

IPS-konsulent om rationalet for tålmodighed:

'Maybe you will get a job fast, but then you're back in the same place in half a year with the frustrations it can give you'

Kandidat om sin oplevelse med IPS sammenlignet med den ordinære indsats:

'There is no stress and no time limit, and it was important for me because I have been pushed around by the system for many years, and that has been their way of getting people to take a job, but it did not work for me.'

2. Vedholdende afprøvning af beskæftigelse

- 'First place – then train' tilgangen med hurtig jobsøgning på det ordinære arbejdsmarked og IPS-konsulentens stærke virksomhedsnetværk er fundamentet for denne værdi (princip 2, 5, 6).
- Ud fra Hartmut Rosa's teori kan man opfatte det som om kandidater er i resonans eller konstant interaktion/vekselvirkning med jobmuligheder og arbejdspladsindretning gennem afprøvning (hvor udfaldet aldrig helt kan forudsiges).
- Rationalet er at man bliver nødt til at afprøve og udvikle kandidatens motivation, kompetencer og jobmuligheder i sammenhæng for at skabe bæredygtig beskæftigelse.
- Delelementer i værdien:
 - Drømmejobbet er afsættet for en fleksibel afprøvning.
 - Man planlægger men regner med at planen løbende skal laves om.
 - Man har fokus på læringen undervejs, lige så meget som resultatet.
 - IPS-konsulenten er let at få fat på og kan agere 'problemknuser' for både kandidat og arbejdsgiver.

Et par citater

IPS-konsulenter om at afprøve jobmuligheder og gå efter drømmejobbet, men at kunne ændre planer løbende:

'Beforehand I thought: This is unrealistic. I have learned from IPS that you should consider it or try it out however unrealistic it may seem. And if it does not work, the client has been involved in the process and now knows what is demanded of them to get the dream job.'

'It is not certain that it will lead to a steady job. Maybe they really want it, but it is just not possible and then we have tried it out (...) We [the specialists] are trustworthy because we are making plans, but the plans can be altered, and it is my ambition to be able to see different solutions.'

3. Accept og håndtering af barrierer for beskæftigelse

- Den recovery-orienterede tilgang med ingen inklusion og integrationen mellem beskæftigelsesindsats og psykiatrisk behandling er afsættet for denne værdi (princip 1 og 3).
- Ud fra Hartmut Rosa kan vi ikke kontrollere og undertvinge os al sygdom gennem behandling. Noget sygdom skal man lære at leve sammen med – i resonans med.
- Rationalet er, at man kun kan helbredes til et vist punkt, hvor udover man bliver nødt til at acceptere nogle barrierer og lære at håndtere dem i en arbejdssammenhæng.
- Delelementer i værdien:
 - IPS-konsulenten har fokus på ressourcer, men tager barrierer alvorligt, og støtter kandidatens i deres 'sygdomserkendelse'.
 - IPS-konsulenten tager afsæt i et 'forsigtighedsprincip', men med en forventning om at kandidaten får vanskelige oplevelser som man drager læring fra.
 - IPS-konsulenten arbejder med at understøtte 'disclosure' på arbejdspladsen, men lytter til kandidatens bekymringer og har fokus på arbejdspladsens 'inklusionskapacitet'.

Et par citater

IPS-konsulent om en 'better safe than sorry' tilgang:

'It is better to have a slow start that's successful and then proceed to work more hours than experiencing failure'

IPS-konsulent om at være en sikkerhedsline, hvis det går galt:

'If the client experiences not being able to swim anymore, they know we will help them get back safely on land and they will have had a new experience'

Kandidat om når disclosure giver mening:

'At first, I found it very hard to reveal all my weaknesses to an employer. It feels terrifying when you are used to selling yourself at a job interview, but selling myself means being out of a job in six months. He [the specialist] said to me, "You can continue doing that if you want to, but if you want to move on, you have to change your approach". It was very hard, but he persuaded me to do it. Before, I had a knot in my stomach because I had to hide it. Now it is much easier going to work and being myself.'